



Protestantse Gemeente Twello kredo

september 2023

Rooster diensten	2
Bij de diensten	3
Werkgroep Pastoraat	4
Rondom de gemeente	5
Opbouwwerk	6
Algemene berichten	8
Omzien naar	9
Aan Tafel!	10
Groene kerk	10
Jouw verhaal	10
The Chosen	11
Kerkenraad	12
Diaconie	12
Meet-in 11	13
Taakgroep beheer	13
Oecumene	14
Prikbord	14
Breïnbrekers	18
Adressen verwijderd (AVG)	19
Agenda	20

Colofon

DORPSKERK
Dorpsstraat 10
7391 DD Twello

REDACTIEADRES
E: kredo@pkn-twello.nl

KOPIJ KREDO
Kredo oktober 2023 komt
uit voor zondag 1 oktober.
Kopij, liefst per e-mail, moet
binnen zijn **vóór dinsdag 19
september 19.00 uur.**

De kracht van vriendelijkheid

Om te beginnen een verhaal naar Aesopos (6^e eeuw v. Chr.):

Op een dag zei de wind tegen de zon: 'Ik ben sterker dan jij'. En hij blies zichzelf op van trots. 'Ik heb geen kracht nodig', zei de zon. 'Vriendelijkheid wint het van sterkzijn'. Laten we dat eens uitproberen', stelde de wind voor. 'Kijk! Daar loopt een meisje op de weg. We gaan een wedstrijdje doen. Wie haar jas kan uittrekken is de winnaar. 'Goed, begin jij maar', zei de zon en verdween achter een wolk.

De wind blies en blies... Hij probeerde de jas van de rug van het meisje te blazen. Ze begon te huiveren van de koude sterke wind en knoopte haar jas goed dicht. De wind werd boos en blies nog harder. Het meisje werd bang en ze trok haar jas nog steviger om zich heen.

De zon kwam achter de wolk vandaan en zag dat het meisje bibberde van de kou.

De zon lachte haar vriendelijk toe en gaf haar warmte. Het meisje maakte haar jas los. Ze werd zo lekker warm van de zonnestralen dat ze begon te lachen en haar jas uitdeed. Zo won de zon de wedstrijd door vriendelijk te zijn en warmte te geven.



'Een mooi verhaal, maar 'klopt' deze ook in de werkelijkheid van alledag?', dacht ik, nadenkend over de oorlog in Oekraïne. Na de Russische inval op 24 februari 2022 hebben we tijdenlang elke week vredeswaken gehouden. De oorlog gaat helaas nog onverminderd door met ongelooflijk veel doden en gewonden, mede als gevolg van raket- en droneaanvallen. We lezen erover in

de krant, maar gaan ondertussen gewoon door met ons eigen leven. Wat kunnen we anders doen? Maar ik kan me voorstellen dat de Oekraïense bevolking zich wapent tegen een brute macht die hen wil knechten, zoals het meisje haar jas extra goed om zich heen drapeert tegen de wind. En in die strijd tegen die machten verdienen zij wat mij betreft steun van onze kant.

De macht van 'tegenwind' is een verdediging, maar zorgt niet voor een nieuwe opening. Alleen vanuit ontspanning, vanuit het vertrouwen dat een ander mij niet

wil 'uitkleden', zullen mensen zich voor anderen openen en kan er vrede komen. Ik weet het, voor Oekraïne lijkt zulk denken geen oplossing voor de toekomst. En ik kan me voorstellen dat de slachtoffers van de toeslagenaffaire de overheid, die zich ook als de wind van Aesopos heeft gedragen, wantrouwen. Maar je mag hopen dat mensen in hun gewone, dagelijkse, leven vriendelijke mensen ontmoeten, die hen doen 'ontdooien' en zo (enig) vertrouwen wekken.

'Laat de mensen u kennen als vriendelijke mensen', schrijft Paulus aan de Filippenzen (4:5). Dat lijkt eenvoudig, maar vraagt van ons om ons 'ingebakken' wantrouwen los te laten. Niet zelden hebben ook wij immers te maken gehad met woeste machten en boze mensen. Maar zie eens wat er gebeurt als je je met een vriendelijk gezicht opent naar een ander, ook naar degene die jou eens onvriendelijk heeft bejegend... Wie weet, win je een lach.

Ds. Menno Valk

Zondag 3 september, Klompendienst



Dorpsplein 10.00 uur

Voorganger: ds. Ary Braakman
m.m.v. Mike Boddé



Zondag 10 september

Dorpskerk 10.00 uur

Voorganger: ds. L.E. Bassa, Heerde
Organist: Henk Noordman



Zondag 17 september, Startdienst

Dorpskerk 10.00 uur

Voorganger: ds. Menno Valk
Organist: Jan Kleinbussink
Gezinsdienst "Kijk om je heen"



Zondag 24 september

Dorpskerk 10.00 uur

Voorganger: ds. Ary Braakman
Organist: Henk Noordman

In het koor van de Dorpskerk 11.30 uur

Voorganger: ds. Menno Valk
Kerk-op-schootviering kinderen 0 t/m 5-6 jaar



Zondag 1 oktober

Dorpskerk 10.00 uur

Voorganger: ds. Menno Valk
Organist: Henk Noordman
Dienst van Schrift en Tafel
m.m.v. de cantorij

Vervoer naar de kerkdiensten

Janneke Noordman T: 06 4142 2557



De kerkdiensten zijn live via internet mee te maken. De opnamen van de diensten worden een aantal maanden bewaard, zodat je deze ook later kunt bekijken. Ga hiervoor naar kerkdienstgemist.nl

Diensten Grotenhuis, donderdag 19.00 uur

7	sept	pastor H. de Jong
14	sept	ds. H. Diermanse
21	sept	mevr. R. Vermeltfoort
28	sept	ds. M. Valk
5	okt	pastor H. de Jong



De Oecumenische Omroep Voorst (OOV) zendt de volgende diensten uit via de kabel, kabelkrant, de ether (105.3FM) en internet: www.rtv.voorst.nl

3	sept	10.00 uur	PKN Twello
10	sept	10.00 uur	PKN Klarenbeek (KVW)
17	sept	10.00 uur	RK Het Boshuis
24	sept	10.00 uur	PKN Terwolde
1	okt	9.30 uur	PKN Nijbroek

De Protestantse Gemeente Twello wil graag een inspirerende geloofsgemeenschap zijn. Een plek waar je samenkomt om God en elkaar te ontmoeten, waar je geloof, vertrouwen, verbondenheid, dankbaarheid, wanhoop en onrust, hoop en troost met elkaar deelt en beleeft. We willen ook buiten de kerkmuren, midden in de samenleving van het dorp, deze levende open kerk zijn. Een kerk waar we biddend zoekende zijn om vorm te geven aan deze geloofsgemeenschap voor nu én de toekomst.



EREDIENST-JEUGD-PASTORAAT



WERKGROEP EREDIENST

BIJ DE DIENSTEN

Op **zondag 3 september**, vindt traditiegetrouw de



Klompdienst plaats buiten op het Dorpsplein in Twello. Dit wordt echt wel een bijzonder evenement. Het is zeker een kerkdienst, maak je daarover geen zorgen, maar tegelijk is het dat ook niet. Aan deze dienst zal Mike Boddé medewerking verlenen. Hij

is pianist, zanger en entertainer. U kent hem met zijn markante stem en voorkomen misschien wel van Podium Witteman (nu Podium Klassiek), waar Mike op de vroege zondagavond op NPO 2 op deskundige en humoristische wijze klassieke muziek ontrafelt, becommentarieert en daardoor dichterbij een groter publiek brengt. Zijn "ode aan de cello" is daarvan een mooi voorbeeld. Ik ken Mike al van de Lagere School in Rotterdam, waar we klasgenoten waren. Nu zijn we meer dan 43 jaar verder, hebben elkaar vaker niet dan wel gesproken, maar zijn elkaar altijd blijven volgen. Het hoeft geen betoog dat we allebei een beetje dikker zijn geworden, maar we hebben allebei onze creatieve geest behouden.

De dienst is een zoektocht naar wat verbindt, inspireert en betekenis geeft in deze vervreemdende

wereld. Het Bijbelboek Hooglied staat centraal en Bach komt voorbij. Dat is alles wat ik ervan weet en van wil verklappen, want wat Mike precies gaat doen is ook voor mij een verrassing. In ieder geval zullen we samen filosoferen over God, religie en kerk. En we geloven allebei dat uiteindelijk de liefde het wint.

Namens Mike nodig ik je van harte uit om in groten getale naar het Dorpsplein te komen en deze Klompdienst mee te maken. Voor mij is dit - ik zeg dit maar gewoon eerlijk - een geweldig spannend experiment, omdat ik anders dan ik gewend ben zelf niet de regie heb.



Hierbij wil ik alvast de mensen bedanken die ertoe bij hebben gedragen dat we dit experiment samen kunnen verwezenlijken. Zeer benieuwd ben ik naar jouw feedback. Graag tot 3 september!

Ds. Ary Braakman

Zondag 10 september hoopt ds. L.E. Bassa uit Heerde opnieuw als gastpredikant bij ons voor te gaan. We hopen op een goede dienst met haar.

Startzondag 17 september 10.00 uur
Gezinsdienst "kijk om je heen"

De gezinsdienst is gericht op de gehele gemeente



van jong tot oud. We starten zoals we gewend zijn met groet en bemoediging, met samen zingen en gebed. We eindigen ook zoals we gewend zijn met

samenzang, gebed en de zegen. Maar het grootste deel van deze kerkdienst is anders.

Een goochelaar zal ons laten zien dat God met iedereen een plan heeft en dat iedereen in de gemeente nodig is om zijn liefde door te geven. Aan de hand van het verhaal van het slavenmeisje en Naäman gaan we kijken hoe God 'door ons heen' kan werken. Kortom hoe we één gemeente kunnen zijn. De goochelaar doet dat (uiteraard) met goocheltrucs om de boodschap te ondersteunen. Wil je alvast meer weten? Kijk dan op goochelenindekerk.nl. Het wordt een interactieve dienst. Het wordt vast leuk, dus fijn als je komt en meedoet. Na de kerkdienst is er natuurlijk koffie, thee en limonade in Irene. Mocht je iets willen bakken om te trakteren voor bij de koffie, thee of limonade, dan heel graag (laat dit wel even weten en bel T: 06 3742 1421). We gaan daarna happen en stappen. Er is een korte looproute in het centrum uitgezet met het thema: **'Ik ben ervoor jou; kijk om je heen'**. Dus wat zie je en wie zie je. Bij goede bekenden is er wat te 'happen' en we sluiten gezamenlijk af in Irene met ook weer wat lekkers. Voor mensen die niet kunnen of niet willen wandelen is er een kort aangepast programma in Irene, met uiteraard ook iets om te 'happen'. Mocht je daarna nog trek hebben; je bent voor de lunch weer thuis.

Ds. Menno Valk

Kerk op schootviering 24 september

We proberen het opnieuw: na de morgendienst wordt om 11.30 uur in het koor van de kerk weer een korte viering gehouden voor kinderen van 0 t/m 5-6 jaar en hun ouders. Gelukkig met Henk Noordman op de piano. We hopen dat we samen weer een interactieve en ontspannen dienst zullen hebben.

Mocht je met je (klein)kind aanwezig willen zijn: weet je van harte welkom. Wel graag opgeven bij mij: valk@pkn-twello.nl.

Ds. Menno Valk

In de dienst van **zondag 1 oktober** vieren we met elkaar de Maaltijd van de Heer. De cantorij o.l.v. Henk Noordman zal verder muzikale medewerking verlenen en de gemeentezang ondersteunen. Fijn, dat dit weer kan! Van oudsher staat deze eerste zondag in oktober in het kader van Kerk & Israël. Maar ook speelt de gedenkdag van Franciscus van Assisi (4 oktober) een rol (in lied en gebed).

Ds. Menno Valk



**Franciscus
van
Assisi**



WERKGROEP PASTORAAT

Avond voor werkers in het pastoraat

Het is alweer enige jaren geleden dat we op een avond pastor Marinus van den Berg mochten begroeten om met ons van gedachten te wisselen over 'eenzaamheid'. Daarom organiseren we op 3 oktober in Irene weer een avond voor alle werkers in het pastoraat (wijkouderling en -coördinatoren en contactpersonen). Dit keer hebben we pastor Hein de Jong uit Terwolde uitgenodigd om met ons na te denken over wat pastoraat nu eigenlijk is in de moderne tijd. Daarbij zal hij ongetwijfeld putten uit zijn eigen rijke ervaringen als pastor.

We beginnen op **3 oktober om 19.30** uur en we hopen op een inspirerende avond met Hein en met elkaar. Alle werkers in het pastoraat zullen (via de wijkouderling of -coördinator) een uitnodiging ontvangen, maar als je graag aanwezig wilt zijn dan ben je van harte welkom. Graag wel vooraf opgeven bij mij: valk@pkn-twello.nl.

Ds. Menno Valk

Schijnbaar onzichtbare krachten

*Ik heb het niet zo
op al die grote dingen,
op geweldige plannen,
op enorme instellingen,
op omvangrijke instituten,
op een indrukwekkende carrière,
op daverend succes.*

*Zoals een boom
bestaat bij de gratie
van vele dunne wortels,*

*zo ben ik meer een mens
van het kleine,
van het gewone,
van het niet opvallende,
van de schijnbaar onzichtbare krachten,
van een attente liefde,
die alleen maar werkzaam kan zijn
van mens tot mens,
van individu tot individu,
van het hart,
dat harten zoekt.*

*Alfred Bronswijk - Ladders naar de hemel, 101
gebeden voor elke dag*

RONDOM DE GEMEENTE

Smakelijke afsluiting van “werken van barmhartigheid”

Op de laatste donderdag van juni gaf Kees Posthumus een voorstelling over de **acht werken van barmhartigheid** die het afgelopen kerkelijk seizoen in onze dorpskerk de revue zijn gepasseerd. Op beeldende wijze bracht Kees, aan de hand van bekende Bijbelverhalen, de werken in kaart. Om de hongerigen te voeden werden de aanwezigen aan het werk gezet om groenten te snijden voor in een pan met soep.



Tijdens de rest van de voorstelling trok de geur van pruttelende bouillon door de kerk. Met wisselende stemmen, personages en enkele attributen wist Kees, een aansprekende show weg te geven.

Speciaal voor Twello had Kees het achtste werk, barmhartigheid voor ons gemeenschappelijk huis, toegevoegd aan zijn voorstelling ‘Alle 7 goed’. Daarbij draaide het bij dit achtste werk vooral om het genieten van alles wat God in zes dagen heeft geschapen. De avond werd smakelijk afgesloten met een kom van de gemaakte groentesoep, waardoor iedereen met een gevulde maag naar huis kon.



Rosa van der Tang

Spelletjes-uur met kinderen van de Oase en mensen van de ontmoetingsmiddag 65+

Op 9 oktober a.s. van 13.00 - 14.00 uur wordt in de grote zaal van Irene weer een spelletjes-uur gehouden voor mensen van de ontmoetingsmiddag 65+ en jonge kinderen van de christelijke basisschool De Oase.



Dit spelletjes-uur wordt georganiseerd om het contact tussen jonge kinderen en leden van de kerk te bevorderen. We hopen dat deze ontmoeting weer net zo speels en gezellig zal zijn als de vorige keren.

Gemeenteleden van 65+ zijn van harte uitgenodigd om aanwezig te zijn en mee te spelen (en als je jonger bent ben je eveneens welkom)!

Menno Valk en Riet van Elden



Van bloem naar bloem

Bij de propedeuse-uitreiking van mijn studie Theologie toonden de studiebegeleiders voor iedere leerling een foto op

het scherm, van een dier dat ze associeerden met betreffende leerling.

Mijn studiebegeleider had voor mij een vlinder gekozen. Ze was op de vlinder gekomen door zijn veelkleurigheid en beweeglijkheid.

De associatie met een vlinder moest wel even landen voordat ik me erin kon vinden.

Een vlinder is immers niet te vangen, bijna continue in beweging en ze hebben geen vaste verblijfplaats. Inmiddels kan ik de talenten die onder de eigenschappen van een vlinder schuilgaan wel omarmen.

Een vlinder zorgt voor kruisbestuiving met zijn beweeglijkheid. Stuifmeel wordt verplaatst van de ene naar de andere bloem. Ik zie het als het, samen met andere vlinders op de wereld, verspreiden van Gods liefde in woord en gebaar van de ene naar de andere mens, groep, kerk, dorp, organisatie en alles wat op aarde leeft.



vertaling: *En als het tijd is om iets te veranderen en je bang bent, denk dan aan de vlinder. Je eigen transformatie kan net zo mooi en altijd zo onvoorstelbaar zijn.*

Per 1 september gaat deze vlinder, naast de opbouwactiviteiten in onze gemeente, ook werken als Community Manager bij de Zalige Zalm in

Deventer. Bij de functie draait het om de (online) kruisbestuiving tussen (delen van) kerken rondom bepaalde ideeën en informatie. Bedoeling is om een omgeving/ platform te creëren waar mensen met gemeenschappelijke kenmerken en initiatieven elkaar kunnen ontmoeten. Wie weet ontstaan er door de bestuiving nieuwe vormen of soorten van kerk zijn. Het betreft een nieuw initiatief dat komend jaar vorm moet krijgen en dat los staat van de kerkbladen die de Zalige Zalm uitgeeft.

In Twello blijf ik nog 10 uur per week meedenken over activiteiten om onze dorpskerkgemeenschap op de kaart te zetten en om te proberen om de vlindertuin voor onze gemeente uit te breiden.

September is een maand vol activiteiten. De maand begint op 3 september met de klompdienst en later in de maand volgt nog de open monumentendag, World Cleanup-day, de startzondag en de tweede jaargang van The Chosen. Informatie daarover kun je elders in Kredo lezen.

28 september tot en met 4 oktober, landelijke week "Eén tegen eenzaamheid"

Net als vorig jaar worden in deze week enkele laagdrempelige activiteiten verzorgd.

Daar een gevoel van eenzaamheid verschillende oorzaken kan hebben, worden er ook verschillende activiteiten georganiseerd.

Op **30 september** organiseert de kledingbank



Voorst van **10.00 – 14.00 uur** een kledingmarkt in Irene. De kledingbank krijgt altijd meer kleding als dat ze kunnen uitgeven. Met de (uit)verkoop van de zomercollectie genereren ze

inkomsten voor de aanschaf van nieuwe voorraad en de inrichting van hun magazijn. Met de markt willen ze ook gelegenheid bieden belangstellende met de kledingbank kennis te laten maken.

Daar sociale- en culturele eenzaamheid niet alleen onder ouderen voorkomt wordt op **28 september** een maaltijd georganiseerd, in samenwerking met ABC de Cirkel. De maaltijd is specifiek bedoelt om onze jongere dorpsgenoten tot 66 jaar de gelegenheid te geven elkaar te ontmoeten.

In verband met de logistiek en inkopen is opgave verplicht, voor 21 september, via tang@pkn-twello.nl. Geef bij opgave aan of je vegetarisch wilt eten of een dieet hebt, zodat daar rekening mee gehouden kan worden. Deelname is kosteloos, maar een vrije gift is welkom.

Houdt voor de activiteiten in de week **'Eén tegen Eenzaamheid'** Dorpskerk-Nieuws, Voorster Nieuws en social media in de gaten voor informatie.

Vlinderen, dartelen en dansen

In de voorstelling van Kees Posthumus ging het bij het achtste werk van barmhartigheid over de geboorte van de dans. Fragmenten uit de tekst, God leert de wereld dansen (Kees Posthumus, 2010):

*Na zes dagen van scheppen
Nam God een dagje vrij
Een welverdiende pauze
Da's nodig want, dacht Hij,
Dat jachten en dat jagen
Doen God en mens geen goed
En hij maakte na zes dagen
Een dag waarop niets moet*

*Vanuit een luie ligstoel
Hoog boven in het heelal
Bekeek hij heel zijn schepping
Een wonderlijk geval*

*Hij zag een grote vlinderstruik
In een hoek van het paradijs
Met daarboven een klein vlindertje
Dat heel spelenderwijs
Wat fladderde en ritselde en wiegde in de wind
Met wapperende vleugeltjes
in een zachte zomertint
Zo licht kon het leven wezen,
als een vlinder zonder last
Zo zorgeloos en beweeglijk
En God was blij verrast*

*En aan de oever van een plas
zag hij twee zwanen baltsen
een sierlijk bal, een pas de deux
met uitgestrekte halzen
hij maakt een draai, versnelt zijn pas
vertraagt en keert weer om
zij buigt, en terug, een huppeltje,
in driekwartsmaat weerom*

*En uit het bos, het apenbos,
Klinken uitgelaten kreten*

*Heel de familie chimpansee
Zit schaamteloos te keten
Zwiep, zwap, een tak
Pa pakt hem beet
En zwaait alsof hij zweeft
Twee jonkies zwaaien hem achterna
En moeder chimpy heeft
Een dolle bui, vol gekkigheid
Draait vrolijk in het rond
Het hoofd geheven in de nek
En wiebelend met haar kont*

*Dat vlindertje, die chimpansees,
De zwanen met hun sjans
Brachten God op een goed idee
In zijn ogen kwam een glans
Dat houderige, stijve, waarmee mensen bewogen
Zou best een beetje soepeler en muzikaler mogen*

*Hij riep: zeg Adam, Eva
Mag ik jullie even storen?
Er is, wat ben ik creatief,
Een goed idee geboren
Ga daar maar staan
De muziek gaat aan
Pak elkaar en pak je kansen
Vandaag, op deze zevende dag,
Ga ik jullie leren dansen!*

*Je vlindert en je dartelt
Je lijkt zonder gewicht
Een glimlach op je lippen
En op je voeten: licht*

*Op alle continenten
In elk ras of taal
Weten mensen hoe te dansen
Wij dansen allemaal
Da's beter dan marcheren
Brengt vrede dichterbij
Begrip tussen de volken
In vrede, voorspoed, vrij*

*Geniet dus van het leven
En dans de wereld door
Het is door God gegeven
Hij danst je zelf voor*

Op donderdagochtend dans ik samen met cliënten van ABC de Cirkel. We noemen het daar "rust door bewegen". Bij ABC de Cirkel is er oog voor mensen die zijn beschadigd. Die beschadigd zijn door een niet aangeboren hersenletsel, een oorlogstrauma

of door toedoen van anderen in hun wezen zijn aangetast.

De bewegingen in de dansen zijn er vooral op gericht om de cliënten te laten voelen dat ze er mogen zijn, dat ze ertoe doen, ze niet voor niets op deze aarde rondlopen. Sommigen dansen alleen met hun armen, zittend op een stoel, anderen maken hun eigen bewegingen. Sommigen dansen los en anderen vinden het weer fijn om in de kring te dansen.

Het is een gemêleerd gezelschap, maar ieder geniet van de bewegingen op muziek op eigen wijze.

Het mooie van dansen is dat er geen woorden voor nodig zijn. Je mag met bewegingen al het goede, vanuit de bron, naar je hart brengen en daar ervaren. Je mag het vanuit je hart ook weer delen met de rest van de mensen. Je mag je vrij in de lucht en ruimte om je heen bewegen op een manier die bij je past.

Zachte kracht

Dinsdag **12 September** start weer een cyclus met sacrale dans in Irene. Sacrale dans is de Engelse term voor de oorspronkelijke benaming Meditation des Tanzes. Een sacrale dans bestaat namelijk niet. Bij dit type dansen gaat het om de meditatie in de dans, dus wat de muziek bij jou doet vibreren/losmaken. Sacrale dans wordt ook wel *meditatie in beweging* genoemd en gaat verder dan gesproken taal in het uiten van gevoelens. Bij de dansen mag je putten uit de Bron, het Hogere, en bepaal je zelf wat die bron voor jou is.

De lessen worden gegeven door Sahaja Pragt, gediplomeerd dansdocent sacrale dans.

Cyclus: Zachte kracht

Data:

12 en 26 september

10 en 24 oktober

7 en 21 november

12 december

Tijdstip: 19.30 – 21.00 uur

Locatie: gebouw Irene

Kosten: € 90,- hele cyclus/ €15 losse les

Opgave en vragen bij Sahaja Pragt

E: sahajapragt@gmail.com of via Rosa van der Tang,

E: tang@pkn-twello.nl

Inspiratiefestival

Een plek waar ook veel kruisbestuiving plaatsvindt is het Inspiratiefestival op Terschelling. Een omgeving waar je heerlijk kunt fladderen, zowel fysiek als geestelijk, als antwoord op de wereld om je heen, is in het weekend van **20, 21, 22 oktober**.



Een weekend lang ondergedompeld in een festival dat in het teken van bezinnen, bezielen, inspireren, verbinden en ontmoeten staat. Zomaar op iedere straathoek, op een terrasje of bij één van de workshops andere zoekenden ontmoeten en in gesprek raken.

Er is een ruime keuze van concerten, theatervoorstellingen, lezingen, workshops, getijdenvieringen, trainingen, theater en meditatie verspreid over het eiland. Het programma is zowel binnen als buiten en biedt thema's over o.a. samenleven, samen kerk zijn, de kunst van het geloven, etc.

Het zou fantastisch zijn als we met meerdere mensen vanuit Twello zouden deelnemen aan dit festival om gezamenlijk inspiratie op te doen voor onze Dorpskerk van de toekomst. Zet de data in de agenda en klamp me gerust aan voor meer info. Meer info en inschrijving is ook te vinden op: <https://www.inspiratiefestival-terchelling.nl/>

Ik wens een ieder de lichtheid om te fladderen en elkaar te bestuiven met de alom aanwezige liefde!
Rosa van der Tang, opbouwwerker

ALGEMENE BERICHTEN

Weekenddiensten

2-3 sept	ds. Ary Braakman
9-10 sept	ds. Ary Braakman
16-17 sept	ds. Menno Valk
23-24 sept	ds. Ary Braakman
30 sept-1 okt	ds. Menno Valk

OMZIEN NAAR

In deze rubriek noemen wij de namen van gemeenteleden die voor langere tijd worden verpleegd of revalideren, en ook oudere gemeenteleden die buiten Twello in een verpleeghuis of zorgcentrum wonen en die graag de band met de gemeente willen behouden.

OMZIEN NAAR

Verwijderd (AVG)

In de drukversie van Kredo staan de namen vermeld.

Weet je iemand die op ons lijstje ontbreekt of zie je een foutje, schroom niet het ons te vertellen.

WIJ GEDENKEN

Verwijderd (AVG)

In de drukversie van Kredo staat de naam vermeld.

Piet Ruisbroek

E: groenekerkerk@pkn-twello.nl



Gebedsgroep *Jouw verhaal*



De eerstvolgende maaltijd is op **donderdag 14 september**. Je bent vanaf 17:00 uur welkom voor een gezellig samenzijn

met een drankje in The Basement (kelder Irene). Om 17:30 uur wordt de maaltijd geserveerd. Er wordt een twee- of driegangemaaltijd geserveerd, afgesloten met een kop koffie of thee. Dieetwensen horen we graag.

Je bent van harte welkom. Opgeven kan bij Hetty Harmsen,

Hetty Harmsen en Liesbeth Hokken.

E: aantafel@pkn-twello.nl |

*De volgende maaltijd is op **maandag 9 oktober**.*



Groene kerk doet mee met World Cleanup Day

World Cleanup Day is de grootste jaarlijks opschoonactie ter wereld. Inmiddels doen er 180 landen mee. En ook wij doen weer mee.

De *opschoondag* is het moment voor inwoners, ondernemers, verenigingen, sportclubs e.d. om samen in actie te komen voor een omgeving zonder zwerfafval. Zwerfafval opruimen is een activiteit geworden die mensen en groepen verbindt.

De werkgroep Groene Kerk doet dit jaar ook weer mee aan de actie. De werkgroep zet zich in voor duurzaamheid, zowel binnen als buiten de kerkmuren.

Dit jaar is de *opschoondag* op **zaterdag 16 september**. Jij kunt ook meedoen met de opschoonactie. De werkgroep zorgt voor de materialen, informatie en verdeling in groepjes. We verzamelen bij de kerk om **10.00 uur**.

Doe je mee? Geef je dan op bij de werkgroep via email.

namens werkgroep Groene kerk

Wereld in brand

Er zijn dit jaar al zoveel oorlogen, conflicten en hongersnoden in het nieuws geweest. En dan al die bosbranden, overstromingen en andere natuurrampen. De wereld staat letterlijk en figuurlijk in brand! Ik heb geprobeerd om er een lijstje van te maken. Dat is me niet gelukt: het zijn er veel te veel en het leed is te heftig. Al dat verdriet bekleemde me en maakte dat ik me machteloos voelde. Is dat herkenbaar voor je? Moet ik dan maar mijn ogen sluiten en deze verschrikkelijke rampen niet binnen laten komen?

Nee, dat is voor mij geen oplossing, want ik weet dat het leed niet is verdwenen als ik m'n kop in het zand steek. En natuurlijk besef ik dat mijn ongemakkelijkheid hierbij in het niet valt bij het leed wat de slachtoffers ervaren. En dat voelt zo oneerlijk.

Ik kies ervoor om de berichten, die ik binnenkrijg, in mijn gebeden te delen met God. Koning David deed dat ook en vond in God een bondgenoot in Psalm 5: *-⁵U bent een God die zich niet verheugt in het kwaad, bij U is de misdaad niet welkom. ⁶Gewetenlozen houden geen stand onder de blik van uw ogen. U haat allen die onrecht doen, ⁷leugenaars richt U te gronde. U verafschuwt, HEER, wie bedriegt en bloed vergiet.*

Het geeft me troost dat ik kan vertrouwen op God die ook een afschuw heeft van het kwaad, van het onrecht. En dat ik kan bouwen op Zijn belofte waarmee we elke eredienst beginnen: Hij laat nooit los wat Zijn hand eens begon. Wat dat voor gevolgen heeft weet ik ook niet precies, maar ik merk wel dat deze belofte in de praktijk van alle dag merkbaar is.

Iedere week zoeken we met elkaar naar de uitwerking van deze machtige belofte en leggen we onze noden en de noden van de wereld voor Hem

neer. Een keer meedoen? Elke maandag van **13.30 tot ca. 15.00 uur** in Irene. Wil je voorbede laten doen? Stuur een berichtje naar of bel even. We bidden graag voor en met je!

Sinds kort hebben we een musicus in ons midden en zingen we vanaf **13.00 uur** een half uurtje bij de piano in de kerk. Weet je welkom!

Hartelijke groet,
Gerit Moll
E: gebedsgroep@pkn-twello.nl

Oecumenische meditatiebijeenkomsten

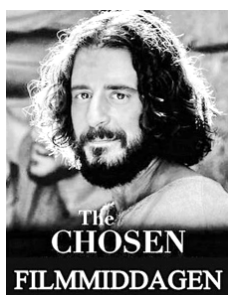
Elke eerste donderdag van de maand is er een meditatiebijeenkomst in Gebouw Irene. De eerstvolgende bijeenkomst is op **7 september**. Iedereen is daar welkom van **19.00 tot 20.00 uur**. Nadien is er koffie of thee voor de liefhebber. Er wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd voor deze bijeenkomsten. Je hoeft je van tevoren niet op te geven.

Een moment van rust en verkwikking voor de ziel. Stilte, gebed, persoonlijke reflectie op geestelijke teksten en muziek helpen ons om dichter bij onszelf en de goddelijke werkelijkheid te komen. Een Bijbels thema is inspirerend vertrekpunt voor de meditaties.

Iedereen is van harte welkom bij deze oecumenische, bezinnende bijeenkomsten.

Graag tot ziens!
Rita Vermeltfoort
E: r.vermeltfoort@upcmail.nl

The Chosen, filmmiddagen



Het is bijna zover: seizoen 2 van The Chosen in Twello gaat van start! We hopen weer op mooie filmmiddagen en boeiende gesprekken.

Wat zullen we gaan zien? Hoe gaat Jezus in nieuwe situaties om met de mensen om Hem heen? Op welke manier komen de oude teksten uit de Bijbel tot leven? In de nabesprekingen proberen we dichter bij deze woorden te komen en hopelijk

begrijpen we zo nog meer van Gods bedoeling met Zijn volk, met ons, met de wereld.

De data voor het nieuwe seizoen zijn:
maandag 18 september 2023
maandag 16 oktober 2023
maandag 13 november 2023
maandag 11 december 2023
maandag 18 december 2023 – kerstspecial
maandag 22 januari 2024
maandag 19 februari 2024
maandag 18 maart 2024
maandag 15 april 2024

Schrijf op de kalender, dan vergeet je het niet!

Heb je nog nooit van *The Chosen* gehoord? Weet je welkom om een keer te komen kijken!

NIEUWSGIERIG? Bekijk het **VOORPROEFJE** op de **WEBSITE** en **Facebook** van de **Dorpskerk Twello** via deze link: pkn-twello.nl//the-chosen-in-2023

Hoewel er een zekere samenhang is, kun je elke aflevering ook prima afzonderlijk bekijken. En mocht je een aflevering gemist hebben of later willen aanhaken, dan kun je de afleveringen nog terugkijken. Ga met je telefoon of tablet naar www.thechosen.nl en download de app. Je hoeft je niet te registreren en kijken is helemaal gratis. Tik op de aflevering die je wilt zien en tik op de knop 'download'. Daar kun je de Nederlandse ondertiteling downloaden. De aflevering start daarna vanzelf. Als je een moderne TV of computer hebt kun je de beelden daar naartoe sturen om een groter beeld te hebben. Dat is wat ingewikkelder, maar wellicht kan een handige buurjongen of buurmeisje je helpen.

Ook op NPO Start vind je elke week een nieuwe aflevering, die je ook later kunt terugkijken. Op een smart TV kun je de app van NPO Start installeren en gratis kijken. Op het betaalde kanaal NPO Plus kun je de hele serie nu al zien.

Petrus In de editie van september van het blad Petrus komt een artikel

over The Chosen in Twello. Wil je dat lezen neem dan nu een gratis abonnement op dit magazine via: Protestantsekerk.nl/aanmeldingPetrus

De eerste middag is dus op **18 september van 15.00-17.00 uur** in gebouw Irene.

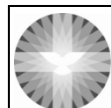
Dus weet je welkom en neem je burens mee!

Nog meer weten? Stuur een mailtje of bel even.

Hartelijke groet,

Gerit Moll

E: thechosen@pkn-twello.nl



KERKENRAAD

Mijn bijdrage voor de september-editie van Kredo verzorg ik nog vanaf ons vakantieadres.

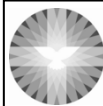
De kerkenraad heeft voor het laatst vergaderd op 6 juli. Het belangrijkste onderwerp was: de toekomst van Kredo. We zijn heel blij dat Gerit Moll en Roel Hessels de verzorging van het kerkblad nog tot aan het einde van 2023 willen volhouden. Het redactieteam wordt tijdelijk uitgebreid met Ans Brandwacht en Jannie Diekerhof. Rosa van der Tang heeft een adviserende rol. De voorzitter leest mee. Het e-mailadres waarheen u de kopij kunt sturen blijft: kredo@pkn-twello.nl De kerkenraad gaat zich de komende tijd buigen over het onderwerp communicatie.

Per 1 september heeft Rosa van der Tang, onze opbouwwerker, een andere baan. Zij gaat werken bij de Zalige Zalm in Deventer, een communicatiebureau voor kerken. We feliciteren haar hartelijk. Gelukkig blijft ze daarnaast nog 10 uur per week voor ons werken. Een taak waar ze zich in ieder geval mee bezig zal houden is het opstellen van een *communicatie-regieplan*. Gezien het bovenstaande, komt alles mooi bij elkaar.

Het nieuwe seizoen gaat van start, te beginnen met de Klompdienst op 3 september. Onze eigen startdienst is op zondag 17 september. U leest erover elders in Kredo.

Hartelijke groeten vanuit het aller zuidelijkste puntje van Nederland.

Christy van Duijvenboden, voorzitter



TAAKGROEP DIACONAAAT

Verantwoording 1^e helft 2023

Onderstaand vindt u de opbrengsten van de inzamelingen van de diaconie van het 1e halfjaar 2023. Het betreft hier de opbrengsten van de digitaal overgemaakte giften naar en de gehouden collecten door de Diaconie in de maanden januari t/m juni en overige ontvangen bedragen.

Data	Bestemming	Bedrag €
Digitaal januari	Diverse doelen	75,00
Digitaal februari	Diverse doelen	126,00
Digitaal maart	Diverse doelen	135,00
Digitaal april	Diverse doelen	85,00
Digitaal mei	Diverse doelen	160,00
Digitaal juni	Diverse doelen	100,00
Collecten jan.	Diverse doelen	827,37
Coll. februari	Diverse doelen	923,32
Coll. maart	Diverse doelen	868,16
Coll. april	Diverse doelen	1.114,46
Coll. mei	Diverse doelen	854,50
Coll. juni	Diverse doelen	846,60
Aan giften ontvangen		250,00
Zendingsbus Het Grotenhuis		535,76
Zendingsbussen kerk		30,00
Opbrengst kledingmarkt (en collecte 4/6 194,40)		124,00
Totaal		7.055,17

Alle gevers, hartelijk dank!

Bertus van Welsum, penningmeester.

Beschuit voor de Voedselbank

Van de winkelwagen die in het stiltecentrum staat, wordt goed gebruik gemaakt. Regelmatig kunnen wij de winkelwagen legen en de producten afleveren bij Voedselbank Deventer. Naast veel producten met een lange houdbaarheid die in de winkelwagen worden achter gelaten treffen wij in de afgelopen maanden dozen met beschuit aan. In overleg met de voedselbank is besloten om extra rollen beschuit aan te schaffen.

Het geld uit de collectebus in de winkelwagen en een cadeaukaart tegoed is hiervoor gebruikt. Zo was het mogelijk om half augustus 240 klanten van



de voedselbank Deventer te voorzien van een rol beschuit in hun voedselpakket.

Op **8 en 9 september** organiseert **Albert Hein** een landelijke inzamelingsactie voor de voedselbanken. Onder andere de supermarkt van Albert Hein in Twello in samenwerking met de voedselbank Deventer. Op vrijdag avond en zaterdag treft u de medewerkers aan bij de ingang van de winkel. Zij vragen u extra producten te kopen voor de voedselbank.

Alle gevers hartelijk bedankt,
Namens de diaconie
Carel Diekerhof, diaken



Bij Meet-in-11 op vrijdagmiddag

Het is nog zomer, maar de schoolvakanties zijn voorbij en het verenigingsleven komt weer op gang. Maar niet alle (kerkelijke) activiteiten lagen stil deze zomer. Dankzij de poule van vrijwilligers kon Meet-in-11 in de zomer gewoon doorgaan. Dit werd door de bezoekers erg gewaardeerd; er zijn wel een paar "rustige" middagen geweest maar gemiddeld zijn er toch wel zo'n 12 mensen op vrijdagmiddag tussen 14.00 en 16.00 uur naar de bibliotheek aan het Marktplaatsplein gekomen om een praatje te maken en een kopje koffie of thee te drinken.

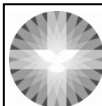
Voor wie Meet-in-11 misschien nog niet kent: het is een initiatief van onze dorpskerk samen met de bibliotheek. Op vrijdagmiddag, als er markt is, wordt een kopje koffie of thee aangeboden aan iedereen die er behoefte aan heeft anderen te ontmoeten en een luisterend oor te vinden. De gesprekken komen vaak spontaan op gang. De gespreksonderwerpen zijn divers: van het weer, recepten, het winkelaanbod in het dorp tot rouwverwerking, eenzaamheid, geloof en zingeving. Er is inmiddels een aantal min of meer vaste gasten en regelmatig schuift er een "nieuw" gezicht aan.

Er is een fijne samenwerking met de bibliotheek en met Mens en welzijn; zij brengen 2 keer per maand

mensen die minder goed ter been zijn met een busje. Zij kunnen op deze manier ook een bezoekje aan de markt brengen en in de "bieb" een praatje komen maken.

Meet-in-11 is voor iedereen, dus kom gerust een keertje langs!

Namens de gastvrouwen en -heren,
Mieke Koers



TAAKGROEP BEHEER

COLLEGE VAN KERKRENTMEESTERS

Incassoproblemen Vrijwillige Bijdrage (VVB 2023)

Door een misverstand tussen de bank (SKG/RABO) de ledenregistratie (LRP) en het kerkelijk bureau (KB) is er een aantal maanden niet geïncasseerd bij de leden, die een machtiging hebben afgegeven voor incasso door de kerk.

Het gaat om de maanden maart, april, juni en juli 2023. Januari, februari en mei 2023 zijn "normaal" en goed geïncasseerd.

Ik ben behoorlijk geschrokken van dit voorval en heb met het LRP de zaken proberen recht te zetten. De betreffende bestanden zijn inmiddels aangepast en geüpload naar SKG.

Helaas zijn de betreffende maanden binnen een korte termijn alsnog geïncasseerd. Maart is per 28 juli geïncasseerd, april per 31 juli, juni op 1 augustus en juli op 2 augustus 2023. Per augustus 2023 "loopt" alles weer als vanouds.

Namens het CVK biedt ik u mijn excuses aan voor de overlast. Mocht u nog willen overleggen of hebt u nog vragen, dan heb ik het liefst, dat u mij per mail benadert.

Met vriendelijke groeten,
Gerrit Bokdam

E: kerkelijkbureau@pkn-twello.nl of
kb@pkn-twello.nl



OECUMENE

BIT-lezing dinsdag 19 september 2023 , 20.00 uur door Saïda Aoulad Baktit: 'Van schoonmaakster tot islamitisch geestelijk verzorger'

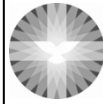


Saïda werkt als islamitisch geestelijk verzorger in het Radboudumc in Nijmegen. In haar presentatie zal zij vertellen over haar leven en werk. Zij is vijf jaar oud wanneer ze in 1974 als dochter van een gastarbeider van Tanger naar Nijmegen verhuist. Zoals voor veel Marokkaanse meisjes is een traditioneel huwelijk op jonge leeftijd haar perspectief en werkelijkheid. Saïda wil echter meer in het leven. Ze is nieuwsgierig, sociaal en leergierig. Dan vindt zij werk als schoonmaakster in het Radboudumc in Nijmegen. Al snel vallen haar kwaliteiten en inzet op als tolk. Ze volgt een opleiding en wordt de eerste islamitisch geestelijk verzorger van het ziekenhuis. Een unieke pioniersfunctie die Saïda met veel enthousiasme invult bij de Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat. In haar baanbrekende werk vraagt ze aandacht voor specifieke rituelen en gedachten van moslims over ziekte, dood en palliatieve zorg.

Over de inleider: Saïda Aoulad Baktit is een veelgevraagd spreekster op congressen en symposia. Ze is actief binnen de moslim-gemeenschap. Als eerste vrouw heeft Saïda plaatsgenomen in de commissie Moskeebesturen Nijmegen. Ook zet Saïda zich al jaren positief in voor de interreligieuze dialoog tussen christenen en moslims.

Tijdens de avond zal Saïda ook de film 'Ik heb een dokter in Marokko' laten zien waar zij aan heeft meegewerkt, over hoe mensen vanuit de Islam tegen ziekte en gezondheid aankijken.

Entree € 8,- Adres: Bibliotheek Twello, Marktplein 11, 7391 DH Twello. Om deel te kunnen nemen verzoeken wij om je vooraf op te geven op E: bi.twello@gmail.com



PRIKBORD

5 jaar klassicale vergadering Veluwe

Vieren en in dankbaarheid aan God gedenken dat de klassicale vergadering Veluwe inmiddels vijf jaar bestaat. Dat willen we doen in een bijeenkomst in de Grote Kerk in Harderwijk op **vrijdag 22 september**. Een bijeenkomst waarin we met elkaar zingen, luisteren naar twee sprekers, pastor Jolanda Aantjes-Lubbersen uit Hall en Voorstonden en ds. Arnolt Stijf van de CHE, en de afsluiting in de vorm van een middaggebed is in handen van onze classispredikant dr. Wilbert van Iperen. Na afloop is er ontmoeting in de kerk en voor de liefhebbers, het is niet gratis, is er vanaf half zes een buffet. De bijeenkomst begint om 15.00 uur.

Het programma is als volgt:

- 14.30 uur ontvangst in de Grote kerk
- 15.00 uur opening door de preses Martin Morsink gevolgd door samenzang
- 15.10 uur pastor Jolanda Aantjes-Lubbersen spreekt over 5 jaar klassicale vergadering Veluwe van binnenuit bekeken gevolgd door samenzang
- 15.30 uur ds. Arnolt Stijf spreekt over 5 jaar klassicale vergadering Veluwe vanaf de zijlijn bekeken gevolgd door samenzang
- 15.50 uur dr. Wilbert van Iperen leidt de vesper
- 16.20 uur informele ontmoeting in de omloop in de kerk
- 17.30 uur deelnemers aan het buffet gaan naar de Wheme, andere genodigden gaan naar huis
- 19.00 uur einde van het samenzijn

De Grote kerk is een kruis-basiliek in gotische stijl. De eerste delen stammen uit de 14^e en 15^e eeuw. Tijdens de informele ontmoeting is er gelegenheid voor een rondleiding met een gids.

We vinden het fijn om u en jou te ontmoeten. Van harte welkom! We vinden het heel fijn als je je voor 7 september opgeeft.

Namens de klassicale vergadering Veluwe,
Gerrit Bok

E: cvVeluwe@kpnmail.nl

Collectanten gezocht in Twello en Teuge



kerk
in actie

Huis-aan-huiscollecte
20 t/m 25 november 2023

Ondanks de oorlog bouwen de mensen in Oekraïne elke dag aan hun toekomst, vooral voor hun kinderen. Kerk in Actie helpt met opvangplekken, met voedsel, met gebouwen waar kinderen naar school kunnen gaan en met psychosociale hulp. Bouw je mee aan een hoopvolle toekomst voor Oekraïne?

Collecteer je mee?
Bertus Stevens
(06) 3893 1809



Initiatieweekend van de Laura van abt Poimên op 7-8 oktober 2023



Een *laura* is een monastieke nederzetting in de woestijn. In de tijd van de woestijnvaders was het de weg, de steeg die de afzonderlijke huisjes van de monniken met elkaar verbond. De monniken

leefden er als kluizenaar, maar kwamen toch af en toe samen om te vieren en te delen. Benedictijnermonnik Benoît Standaert heeft dat model vertaald naar de 21ste eeuw voor mensen die het monastieke leven vanuit hun eigen huis willen beleven. Men leeft apart maar weet zich met elkaar verbonden in de *laura*. Die moderne *laura* sluit aan bij het leven van de milde en wijze Koptische woestijnvader abt Poimên (340-450).

Het initiatieweekend wordt inhoudelijk geleid door Jonas Slaats, filosoof, theoloog en antropoloog. Hij zal ons meer vertellen over de achtergrond en actualiteit van monastieke praktijken. Ook beoefenen we praktijken, zoals Lectio Divina en Psalmwake. Het programma krijgt u ter plekke aangereikt. U bent van harte uitgenodigd!

Praktisch: het weekend vindt plaats in Abdij Koningsoord, Johannahoeveweg 79 te (6816 VG) Arnhem, Nederland.

Het weekend start zaterdag 7 oktober 2023 om 9.00 uur en eindigt zondag na het middagmaal, rond 14 uur. Wie vroeger wil komen, kan dit zelf regelen met de abdij via T 0264 439 863 | E: gastenhuis@koningsoord.org.

Kostprijs: 135 euro. Verblijf en sessies inbegrepen. Ook mogelijk zonder overnachting (prijs op aanvraag). De inschrijving is definitief na betaling. Inschrijven ten laatste 12 september 2023 bij Linda Vercauteren. E: laurav.abtpoimen@gmail.com. Voor meer informatie kunt u eveneens bij Linda terecht.

Website: www.lauravanabtpoimen.be

Symbolen: een leeg kruis, een haan, een vis – hoe de protestanten hun eigen symbolen kregen

Door de Beeldenstorm verdween er een hoop symboliek uit de kerk. De dienst moest draaien om het Woord. Toch kreeg ook het protestantisme zijn 'eigen' symbolen. Kijk bijvoorbeeld maar eens naar het lege kruis, de Ichthusvis, de haan op de kerktoren en het P-symbool.



Kruis. Het kruis is hét symbool van het christendom, zowel katholieken als protestanten gebruiken het. Toch is er een zichtbaar verschil: op een katholiek kruis wordt Jezus, hangend aan het kruis, afgebeeld. Een protestants kruis is leeg. Bij de protestanten staat het kruissymbool voor de dood die verslagen is, door de opstanding van Jezus.



Vis als wachtwoord. Een ander bekend symbool is de Ichthusvis. Deze komt in de kerk regelmatig terug als decoratie op bijvoorbeeld antependia, paaskaarsen en avondmaalservies, maar gelovigen plakken hem bijvoorbeeld ook als sticker achter op de auto. De Ichthusvis is één van de oudste christelijke symbolen. Voor de eerste christenen, die vervolgd werden door de Romeinen, was het een geheim teken – als een wachtwoord om te checken of je wel of niet met een medechristen te maken had. ‘Ichthus’ was in die tijd het Griekse woord voor ‘vis’, maar vormde ook een heel christelijk acroniem: een afkorting van de eerste letters van de Griekse woorden ‘Jezus Christus, Zoon van God en Redder’.



Koppige haan. Op veel oude protestantse kerkgebouwen prijkt een ijzeren haan als windvaan op de toren. Waarom moest dat zo nodig een haan zijn? Met zijn gekraai wekt hij vroeg in de morgen mens en dier, een teken dat de nieuwe dag is aangebroken. Daardoor staat de haan symbool voor een nieuw begin, voor de overwinning op de nacht – zoals ook Jezus de duisternis en de dood overwonnen heeft. Daarnaast herinnert het dier gelovigen aan de verloochening door Petrus. Na de gevangenneming van Jezus, toen Petrus voor de derde keer had beweerd dat hij Hem helemaal niet kende, kraaide er een haan – precies zoals Jezus van tevoren al had aangekondigd. Soms wordt er aan deze uitleg nog toegevoegd dat de haan een koppig dier is, dat zich niet zomaar uit het veld laat slaan. Als weerhaan draait hij zijn kop in de richting waar de wind vandaan komt. Hiermee zou de haan symbool staan voor de protestanten die streden voor geloofsvrijheid en de verspreiding van het christelijk geloof.



Vroege Kerk. Op kanselkleden, op bijbels of op liedboeken kom je regelmatig het PX -symbool tegen. Het bestaat uit twee Griekse letters die over elkaar heen zijn geplaatst: de *Chi* (X) en de *Rho* (P). Dit zijn de eerste twee letters van de naam *Christos* (ΧΡΙΣΤΟΣ). Het teken wordt wel Chi-Rho, Christogram of voluit Christusmonogram genoemd.

Constantijn de Grote

Volgens verschillende archeologen gebruikt Constantijn de Grote in de 4e eeuw de Chi-Rho als eerste als christelijk symbool. Niet subtiel ergens op een monument, maar op de vlaggenstandaard van zijn legermacht.

Hij doet dit naar aanleiding van een visioen. Want, zo is hem in dit visioen door Christus zelf voorspeld: ‘In hoc signo vinces’. Dit betekent: ‘in dit teken zult gij overwinnen’. Vervolgens wint hij in 312 v.Chr. inderdaad de Slag bij de Milvische brug van tiran Maxentius. Volgens de overlevering leidt deze overwinning tot Constantijns bekering tot het christendom.

Er zijn verschillende versies van dit verhaal. Soms speelt het kruisteken een grote rol en dan weer de Chi-Rho. In een versie is er sprake van een visioen en een droom vlak voor de slag, maar er is ook een versie waarin het visioen al jaren eerder tot Constantijn is gekomen en pas later christelijk is geïnterpreteerd. Hoe dan ook speelt keizer Constantijn een onmiskenbare rol bij het gebruik van de Chi-Rho als een christelijk symbool.

Talisman

In de eeuwen vóór Constantijn was het PX-teken al bekend, maar het werd vooral neutraal gebruikt: als een afkorting voor Griekse woorden waar de letters Chi en Rho in voorkwamen. Christenen hadden destijds meer met symbolen als de vis, het anker, de duif of de palmtak.



Na de overwinning bij de Milvische brug gebruikten Constantijn en andere Romeinse machthebbers het teken vaker op helmen, schilden en vlaggenstandaarden. Het werkte, naast een verwijzing naar Christus, als een soort talisman die bescherming en overwinning moest brengen. Het teken paste bovendien prachtig binnen de neutrale politiek die Constantijn in het begin van zijn regeerperiode voerde. Christenen zouden het PX-teken herkennen als een verwijzing naar Jezus, maar het was niet zo expliciet als het kruisteken, dat voor niet-gelovigen waarschijnlijk moeilijk te verteren zou zijn.

Bescherming

Vanaf Constantijns bewind werd het Christogram steeds vaker op grafmonumenten geplaatst. Zo is er uitgebreid onderzoek gedaan in de 4e-eeuwse Sint-Callixtus-catacombe in Rome, waar veel christenen begraven liggen. Daar zijn zo'n 669 inscripties en symbolen teruggevonden, waarvan 148 PX-tekens. De context is hier duidelijk: de Chi-Rho staat voor het geloof van de overledenen in Christus, in de overwinning op de dood. Het dient daarnaast, zo hebben onderzoekers beargumenteerd, als bescherming tegen het kwaad. Met het PX-teken op je graf liet je zien dat je geloofde in de opstanding der doden, en was jouw graf direct 'gemerkt' voor de dag van de verrijzenis. Niet alleen op graven en militaire voorwerpen is de Chi-Rho teruggevonden, maar ook op munten, ringen, edelstenen, lepels en andere gebruiksvoorwerpen. Het PX-symbool werd steeds meer een algemeen gebruikt christelijk teken.

Christus centraal

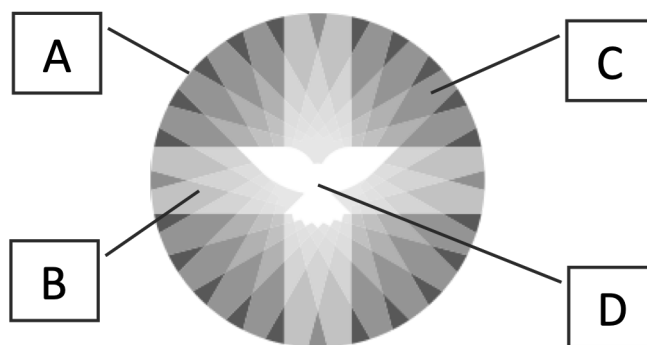
Pas vanaf de vijfde eeuw zien we dat het kruis het bekendste, algemene symbool van het christendom wordt. In de vierde eeuw paste dit nog niet, toen was het kruis een martelwerktuig dat nog in gebruik was. Dat was voor gelovigen destijds waarschijnlijk lastig te verbinden aan hun geloof. Maar ook nadat het kruis terrein wint als symbool voor het christendom verdwijnt het PX-symbool niet. Het blijft, samen met het Ichthus-symbool een belangrijk teken. Het komt bijvoorbeeld terug in middeleeuwse manuscripten, waar het evangelie van Mattheüs – waarin Jezus' leven wordt beschreven – is versierd met prachtige Chi-Rho miniaturen.

Vandaag de dag is het PX-teken nog steeds een belangrijk symbool in de protestantse beeldtaal. Het is terug te vinden op de omslag van psalmboeken, gezangbundels en bijbels. Ook staat het teken vaak op of rond de kansel. De beeldtaal is duidelijk: *Christus staat centraal in wat er wordt gezongen, gelezen en verkondigd.*

bron: <https://petrus.protestantsekerk.nl/>

Beeldmerk vol symboliek

Het beeldmerk van de Protestantse Kerk Nederland (PKN) wordt ook onze gemeente gebruikt. Je hebt 'm vast wel eens voorbij zien komen, het ronde logo met stralenkrans en kruis in warme tinten, met in het midden een witte duif. Wat symboliseren deze verschillende onderdelen, en hoe staan ze in verhouding tot elkaar?



A: Cirkel

Voor de cirkel als vorm is gekozen vanwege de rijke symboliek van deze vorm. De lijn van een cirkel stopt immers niet, maar blijft eeuwig doorgaan. Zo is het met God: Hij is de Eeuwige, het begin en het einde. Zoals in Openbaring 22:13 staat: *'Ik ben de alfa en de omega, de eerste en de laatste, het begin en het eind.'*

Daarnaast staat het ronde symbool voor eenheid in de kerken. Een volkomen vorm, waarin iedereen gelijk is.

Drie-enig God

De vorm van het logo is een cirkel. Die staat voor God als de Oneindige. Het kruis dat in het midden duidelijk zichtbaar is, staat voor Christus en de duif voor de Heilige Geest. Op die manier bepaalt het beeldmerk je bij de drie-enige God, de basis van waaruit de Protestantse Kerk wil handelen en zijn.

B: Grieks kruis

Vier opvallende, lichte stralen vanuit het midden vormen samen een simpel kruis als symbool voor Jezus' kruisdood. Het is niet precies de kruisvorm die we in veel kerken zien, want in het kruis in het logo zijn alle armen even lang. Het is een zogenaamd Grieks kruis, dit komt voort uit de beeldtaal in de Orthodoxe Kerk. Het verwijst naar Jezus, naar Zijn lijden en sterven, maar juist ook naar Zijn opstanding.

C: Kruis met acht armen

Als je goed kijkt, zie je dat er naast de goed zichtbare kruisvorm nog een extra kruisvorm schuin doorheen is geplaatst, gevormd door stralen. Een soort 'X'. Het staat voor de eerste letter van Christus' naam, de Griekse *chi*, die je schrijft als een X. Maar er zit nog meer symboliek in de combinatie

van de X en het Griekse kruis: de acht armen staan voor de 'achtste dag' van de schepping. Dit is de dag van het nieuwe begin dat de mens zo nodig heeft, de dag van de opstanding.

D: Witte duif

Centraal, in het midden van het logo, staat een witte duif, een ander bekend symbool binnen het christendom. De duif staat voor vrede, maar ook voor de Heilige Geest. In de Bijbel komt de duif zowel in het Oude als het Nieuwe Testament voor. In Genesis lezen we bijvoorbeeld over een duif die hoop en leven brengt na de zondvloed door met een olijftakje terug te keren naar Noach. In het boek Marcus staat juist beschreven hoe de Heilige Geest als een witte duif neerdaalde op Jezus, toen hij werd gedoopt in de Jordaan. bron: <https://protestantsekerk.nl/richtlijnen-identiteit/>



BREINBREKERS

Streek de woorden die hier onder staan weg uit de woordzoeker. Maak van de overgebleven woorden een zin. Schrijf deze zin onder aan de bladzij in de hokjes.

Jezus en Beëlzebul [Mattheüs 12]

R	B	L	I	N	D	W	T	Z	D	N	M	S	
I	E	W	O	O	R	D	S	L	O	E	A	N	
G	E	D	A	C	H	T	E	N	N	N	O	O	
N	L	I	R	E	N	E	E	I	E	O	D	M	
I	Z	V	I	E	D	N	G	G	Z	Z	F	E	
R	E	A	E	R	O	T	E	N	T	A	M	D	
E	B	D	E	E	E	V	E	S	R	T	M	A	
T	U	V	K	I	J	R	K	N	I	N	O	K	A
S	L	I	J	I	S	E	D	Z	A	I	E	E	R
A	S	T	E	R	K	E	I	S	A	T	M	S	
L	I	E	P	I	J	E	G	S	A	T	A	N	I
E	U	S	R	E	C	H	T	E	R	S	N	U	
M	H	I	J	N	V	E	R	G	E	V	E	N	H

AANVOERDER	GEDACHTEN	LASTERING
BEËLZEBUL	GEEST	MENIGTE
BLIND	GENAS	MENSEN
DAVID	HUIS	RECHTERS
DEMON	HUISRAAD	RIJK
FARIZEEËN	KONINKLIJK	SATAN
SPREKEN	ZONEN	
STERKE	ZOON	
VERDEELD		
VERGEVEN		
WOORD		
ZONDE		

Gebouw Irene is ook te huur voor:

- Vergaderingen
- Cursussen
- Workshops
- Infobijeenkomsten
- Verenigingen
- Uitvaarten
- Condoleances
- Volledig verzorgde koffietafels

Neem voor meer info contact op met
Eric Rossing, koster
T: 06 2342 4893
E: koster@pkn-twello.nl

Agenda

volgens rooster		10.00 - 17.00 uur	Stiltecentrum	Actie Voedselbank
elke maandag		13.30 - 15.30 uur	Irene	gebedsgroep <i>Jouw Verhaal</i>
elke vrijdag		14.00 - 16.00 uur	Bibliotheek	Meet-in 11
donderdag	7 september	19.00 – 20.00 uur	Irene	Oecumenische meditatiebijeenkomst
dinsdag	12 september	19.30 uur	Irene	Kerkenraadsvergadering
dinsdag	12 september	19.30 - 21.00 uur	Irene	Start cyclus Sacrale dans
zaterdag	16 september	15.00 - 17 uur	Dorpskerk	World Cleanup Day
donderdag	14 september	17.30 uur	Irene	Aan tafel
maandag	18 september	15.00 - 17 uur	Irene	The Chosen
dinsdag	19 september	13.30 uur	Irene	Sectieteamoverleg Noord en Centrum
dinsdag	19 september	20.00 uur	Bibliotheek	BIT-lezing Saïda Aoulad Baktit
dinsdag	26 september	19.30 uur	Irene	Vorbereiding Top 2000 dienst
donderdag	28 september	17.30	Irene	Maaltijd in week <i>één tegen eenzaamheid</i>
zaterdag	30 september	10.00-14.00 uur	Irene	Kledingmarkt
dinsdag	3 oktober	19.30 uur	Irene	Avond voor werkers in pastoraat met pastor Hein de Jong
donderdag	5 oktober	19.00 – 20.00 uur	Irene	Oecumenische meditatiebijeenkomst
maandag	9 oktober	17.30 uur	Irene	Aan tafel



Klompendienst

Zondag 3 september
10.00 uur
Dorpsplein

met Mike Boddé
ds. Ary Braakman

Welkom
welkom!!



Startzondag

Zondag 17 september
10.00 uur Dorpskerk

gezinsdienst: Kijk om je heen

Goochelaar Hofstee helpt mee kijken!!

..en *happen*
en *stappen!*

Komt allen,

dit mag je niet missen!



Het stiltecentrum is geopend van 10.00-17.00 uur volgens rooster op de deur voor *stilte, gebed, kaarslicht*; een moment van ontmoeting met God